

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 20.11.2007
KOM(2007) 722 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE
RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU**

Příprava na kontrolu stavu reformy SZP

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Příprava na kontrolu stavu reformy SZP

1. SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA DNES

1.1. Radikálně zreformovaná a výkonnější politika

Během posledních 15 let prošla společná zemědělská politika (SZP) významnými změnami, které způsobily tlaky evropské společnosti a hospodářského vývoje Evropy. Reforma z let 2003/2004 znamenala novou etapu v tomto procesu, zavedla prostřednictvím režimu jednotné platby (RJP) přímé platby nezávislé na produkci ve většině odvětví v rámci prvního pilíře SZP a posílila politiku pro rozvoj venkova (RV) v rámci druhého pilíře. Tento proces pokračoval reformou v odvětví cukru (2006) a ovoce a zeleniny (2007) a v současnosti se týká posledních návrhů na reformu v odvětví vinařství.

Podpora producentům je nyní do značné míry nezávislá na rozhodnutí o produkci, což zemědělcům EU umožňuje, aby se rozhodovali na základě tržních podnětů a při přizpůsobování se změnám hospodářského prostředí spoléhali na svůj zemědělský potenciál a své preference a přispěli ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělského odvětví.

Reforma SZP tedy splnila očekávání tím, že ukončila podporu produktů, která byla obecně považována za základ problémů s přebytky v minulosti. Podpurné ceny EU, snížené ve všech odvětvích, se nyní pohybují v podobné výši jako na světových trzích. Konkurenceschopnost zemědělství EU se v klíčových odvětvích přes pokles podílu EU na většině komoditních trhů zvyšuje a EU je již největším vývozcem zemědělských produktů, především produktů s vysokou přidanou hodnotou. Je také největším dovozcem zemědělských produktů na světě a dosud největším trhem pro rozvojové země.

SZP dále stále více přispívá k prevenci rizik zhoršování životního prostředí a zajišťuje dodání mnoha veřejných statků, které naše společnost očekává. Podpora producentů je nyní závislá na dodržování norem týkajících se životního prostředí, bezpečnosti a kvality potravin, jakož i dobrých životních podmínek zvířat.

A konečně posílená politika pro rozvoj venkova podporuje ochranu životního prostředí a krajiny venkova a podněcuje růst, vytváření pracovních míst a inovaci ve venkovských oblastech. Ačkoli stále větší počet venkovských oblastí EU bude ovlivňován faktory nesouvisejícími s oblastí zemědělství, oblasti, které jsou odlehle, vylidněné anebo značně závislé na zemědělství, budou čelit specifickým výzvám v rámci hospodářské a sociální udržitelnosti. Proto role zemědělsko-potravinářského odvětví, které stále představuje více než 4 % celkového HDP a 8 % celkové zaměstnanosti, zůstává v mnoha venkovských oblastech klíčová.

1.2. Další zlepšení v rámci „kontroly stavu“

Výše zmíněný vývoj naznačuje, že dnešní SZP se od společné zemědělské politiky v minulosti zásadně liší, a to i přes často paradoxní nesoulad mezi výsledky jejího reformního procesu a některými s ní spojenými dojmy (z nichž většina se týká období před reformou). Ale aby byla SZP i nadále politikou aktuální i perspektivní, musí být schopna zhodnotit své nástroje, posoudit, zda fungují tak, jak by měly,

identifikovat veškeré změny nezbytné za účelem dosažení uvedených cílů a přizpůsobit se novým výzvám.

Je nevyhnutelné podniknout další kroky – v tomto rychle se vyvíjejícím prostředí se jakákoli nepružná politika musí nutně stát zastaralou. SZP ukázala, že zemědělství EU se může úspěšně vyvíjet a měnit, ale musí umožňovat zemědělcům přizpůsobit se předem stanovenému politickému programu.

Reforma z roku 2003 byla prvním krokem k uzpůsobení SZP pro 21. století. Souhlas se všemi prvky reformy z roku 2003 však nebylo možno docílit najednou. Z tohoto důvodu bylo v závěrečné dohodě, jakož i v dalších následných reformách po roce 2003, stanoveno několik doložek o přezkumu.

Aniž by zahrnovaly zásadní reformu současných politik, umožňují tyto doložky o přezkumu činit další úpravy v souladu s vývojem na trhu a vývojem v dalších oblastech. Doložky se týkají témat, které byly v tomto sdělení seskupeny pod pojem „kontrola stavu“ (KS). Cílem je zodpovědět tři hlavní otázky:

- Jak učinit režim jednotné platby účinnější, funkčnější a jednodušší?
- Jak upravit podpůrné tržní nástroje, původně koncipované pro Společenství šesti členských států, tak, aby měly smysl ve stále více globalizovaném světě a EU o dvaceti sedmi státech?
- Jak se vypořádat s novými výzvami, od změny klimatu až po vzrůstající význam biopaliv a vodního hospodářství, a současnými výzvami, jako je udržení biologické rozmanitosti, a zároveň se přizpůsobit novým rizikům a využít nové příležitosti?

2. HODNOCENÍ PROVÁDĚNÍ A ZJEDNODUŠENÍ REŽIMU JEDNOTNÉ PLATBY

2.1. Zjednodušení režimu jednotné platby

Zatímco nové členské státy (ČS) mohou do konce roku 2010 využít zjednodušený režim jednotné platby na plochu (SAPS) (pro Bulharsko a Rumunsko do konce roku 2011), EU-15 má za úkol provést RJP do roku 2007.

Státy mohou použít historický model RJP (platební nároky založené na individuálních referenčních částkách), regionální model (nároky založené na regionálních referenčních částkách) nebo kombinaci těchto dvou přístupů.

Členské státy měly možnost ponechat některé zvláštní přímé podpory spojené s produkcí (částečně vázaná podpora), pokud to považovaly za nezbytné k zajištění minimální úrovně výrobní činnosti a pokud podpory představovaly výhody pro životní prostředí. Členské státy si mohly také ponechat až 10 % složky vnitrostátních stropů na podporu zemědělských činností, které jsou důležité pro životní prostředí nebo pro zlepšení jakosti a uvedení zemědělských produktů na trh (článek 69 nařízení Rady (ES) č. 1782/2003).

Historický i regionální přístup oddělení plateb od produkce splňují cíl, kterým je umožnit zemědělcům, aby si vybrali, co chtějí produkovat, a ne je vést k tomuto výběru prostřednictvím podpory vázané na produkt. Individuální úroveň podpory u obou přístupů, je však stále, ač v odlišné míře, založena na bývalých úrovních produkce. Časem bude stále těžší odůvodnit rozdílné výše podpory, zejména u historického modelu. Jeví se proto jako vhodné umožnit členským státům upravit jimi vybraný model a v období od 2009 do 2013 stanovit paušální sazbu. S ohledem

na tyto skutečnosti by se mělo také zvážít, jestli členské státy, které nyní uplatňují SAPS, budou v tomto moci pokračovat do roku 2013.

Jelikož se mezitím na více odvětví vztahuje RJP a vzhledem k získané zkušenosti s fungováním režimu, některá prováděcí rozhodnutí a pravidla jsou zřejmě zbytečně rigidní a složitá.

Kontrola stavu je tou pravou příležitostí k navržení změn, které aniž by měnily základní strukturu režimu, upraví a zjednoduší její provádění.

2.2. Přesnější vymezení rozsahu podmíněnosti

Systém podmíněnosti, na jehož základě se snižují platby zemědělcům, kteří nedodržují normy EU týkající se zemědělské činnosti, je základním prvkem SZP a nadále jím i zůstane. Ze zkušeností však vyplynulo, že existuje jasná potřeba zjednodušení.

Tento proces byl na základě závěrů Rady, které nedávno potvrdily zprávu Komise o podmíněnosti z března 2007, již zahájen. Návrhy, jejichž cílem je zlepšit kontrolní a sankční aspekty režimu, se již projednávají v rámci legislativního procesu a předpokládá se, že vstoupí v platnost v roce 2008 nebo 2009. Právě probíhající činnosti, které se týkají dalších prvků zjednodušujících systém podmíněnosti, se navíc využijí v rámci KS.

Zpráva Komise se však bezprostředně nevěnovala rozsahu podmíněnosti. Podmíněnost musí proto, aby byla i nadále vhodným nástrojem, odrážet požadavky společnosti a vytvořit rovnováhu mezi náklady a přínosy všech požadavků. Je zapotřebí se zaměřit na základní požadavky na řízení podniku (Statutory Management Requirements – SMR) a na požadavky na dobrý zemědělský a environmentální stav (Good Agricultural and Environmental Conditions – GAEC), které posilují podíl podmíněnosti jako účinného mechanismu určeného k podpoře udržitelného zemědělství.

KS se na základě zmocnění Rady a po zvážení potřeby zjednodušení zaměří na rozsah podmíněnosti v těchto oblastech:

- vymezit požadavky SMR vyloučením ustanovení předpisů, které bezprostředně nesouvisí s uvedenými cíli podmíněnosti;
- přezkoumat a v případě potřeby pozměnit stávající seznam požadavků SMR a GAEC, aby se zlepšilo plnění cílů podmíněnosti.

2.3. Částečně vázaná podpora

Rozsah stávajících reforem poskytuje částečně vázanou podporu, která je z hlediska producentů čím dál méně relevantní, protože je do RJP zapojeno více odvětví. Úplné oddělení plateb od produkce znamená pro producenty v porovnání s dřívější dobou stejný, a v důsledku flexibility produkce možná i lepší stav, a odstraňuje složitost a administrativní výdaje související se souběžným fungováním dvou systémů. Jasně to dokládá odvětví plodin na orné půdě.

Částečně vázaná podpora si však může alespoň v současnosti uchovat svou relevantnost v některých oblastech, kde je úroveň produkce celkově malá, ale hospodářsky nebo z pohledu životního prostředí významná (jako krávy bez tržní produkce mléka v oblastech rozšířeného chovu skotu).

Na to, zda, do jaké míry a dokdy by měla částečně vázaná podpora existovat, by mělo být nahlíženo pouze v regionální souvislosti. Komise navrhuje analýzu jednotlivých případů ke zjištění potenciálních rizik spojených s úplným oddělením plateb od produkce a možných řešení.

2.4. Maximální a minimální výše podpory

Otázka rozložení podpory není v SZP nová, ale nedávno se dostala do popředí v rámci iniciativy pro transparentnost, která navrhuje zveřejnění příjemců evropských fondů. Zavedení RJP více zviditelnilo rozložení plateb, a tak se nyní znovu ozývá požadavek, aby se omezily výše podpor, které obdrží malý počet velkých zemědělských podniků. Provádění RJP navíc jasně ukázalo, že v rámci velkého počtu zemědělců, kteří obdrží malé částky plateb, jejichž výše je často nižší než administrativní náklady na jejich správu, jsou příjemci, kteří nejsou skutečnými zemědělci.

V souvislosti KS by bylo vhodné zvážit možnost zavedení určité formy omezení plateb, a to jak pro maximální, tak minimální výši:

- Pokud jde o maximální úroveň plateb, Komise se domnívá, že jedním z řešení by byl model, kde se úroveň podpory postupně snižuje, jestliže se celkové platby individuálnímu zemědělci zvyšují, avšak určitá výše podpory je zachována i přes vysokou úroveň celkových plateb¹. Omezení zohlední potřebu zajistit, aby byla respektována hospodářská udržitelnost velkých zemědělských podniků, a zabránit obcházení těchto opatření štěpením zemědělských podniků.
- Pro malé částky plateb lze zavést minimální úroveň ročních plateb a/nebo zvýšit minimální vyžadovanou plochu.

Takto získané úspory by měly zůstat v tomtéž členském státě a mohly být využity pro nové výzvy, zejména v rámci revidovaného článku 69 nařízení (ES) č. 1782/2003.

3. CHOPIT SE NOVÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ A ZLEPŠIT TRŽNÍ ORIENTACI

3.1. Role tržních intervencí a řízení nabídky

V minulosti byla potřeba reformovat intervenční mechanismy EU spojena s vývojem na světových trzích a jakékoli případné zásoby musely být odprodány prostřednictvím vývozu, a to alespoň částečně. Realita globalizace a fakt, že EU má 27 členských států, si vyžaduje úvahy o budoucnosti zbývajících „starých“ nástrojů SZP (tj. kvóty, veřejné intervence, cenová podpora a náhrady), zejména s ohledem na stávající střednědobé výhledy na trzích, které jsou obzvláště příznivé na trhu s obilovinami a mlékem a mléčnými výrobky.

Proto vyvstává otázka, jak vytvořit správný intervenční systém – takový, který by působil jako ochranná síť a fungoval by bez využívání dotovaných prodejů (ať již na vnitřním nebo na mezinárodním trhu). Vzhledem k tomu, že účinná hospodářská soutěž zůstává jedním z cílů SZP, má Komise v úmyslu přezkoumat, zda stávající nástroje pro řízení nabídky v současnosti slouží k nějakému platnému účelu anebo zda pouze narušují schopnost zemědělství EU reagovat na signály na trhu.

¹ Např.: platby nad 100 000 EUR snižené o 10 %, platby nad 200 000 snižené o 25 % a nad 300 000 o 45 %.

Komise navíc zamýšlí podrobně sledovat současnou situaci na trhu a analyzovat, zda jde o krátkodobý důsledek chabé úrody v roce 2006/07 anebo zda naznačuje dlouhodobější vývoj, který by mohl působit tlak na zemědělské trhy a stav nabídky. Na základě této analýzy učiní Komise závěr, zda je vhodné navrhnout nová opatření.

3.2. Intervence v odvětví obilovin

V souladu s pověřením daným nedávným rozhodnutím Rady právě probíhá podrobný přezkum intervenčního systému v odvětví obilovin, přičemž zohledňuje růst trhu s biopalivy a potenciální dopad zvýšené poptávky po obilovinách.

Rozhodnutí z roku 2007 o snížení intervence pro kukuřici bylo nezbytné, protože intervence byly využívány v rozporu s jejich primárním cílem, a to působit jako ochranná síť. To může vést k poměrnému oslabení konkurenceschopnosti u ječmene a pravděpodobně i u pšenice obecné a zvýšit riziko narůstajících veřejných zásob těchto obilovin.

Proto se v současnosti jeví jako nejlepší řešení rozšířit model reformy intervence pro kukuřici i na další krmné obiloviny. To by umožnilo Komisi reagovat v kritických situacích, ale také zemědělcům přizpůsobovat svoji produkci cenám na trhu. Zachování intervence pro jedinou obilovinu (pšenice obecná) by vytvořilo ochrannou síť a přitom by umožnilo, aby další obiloviny našly svou přirozenou cenovou hladinu.

3.3. Vynětí půdy z produkce: zrušit řízení nabídky, posílit přínosy pro životní prostředí

Vynětí půdy z produkce bylo zavedeno za účelem snížení produkce obilovin v EU v období vysokých zásob a umožnit trhu EU s obilovinami, aby se přizpůbil podmínkám na světovém trhu. Tato role ztratila v důsledku vývoje na trhu a zavedení RJP značně na významu.

Předvídatelný stav poptávky a nabídky u obilovin, včetně poptávky spojené s dosahováním cílu v oblasti biopaliv stanovených EU, hovoří pro opětovné využívání půdy, která je v současnosti z produkce vyňata prostřednictvím povinného režimu vynětí z produkce.

Nicméně trvalé zrušení režimu vynětí z produkce bude vyžadovat podniknout kroky s cílem zachovat přínosy pro životní prostředí pramenící ze stávajícího režimu. Jednou z možností by bylo nahradit ho opatřeními pro rozvoj venkova, která by byla zaměřena na místní úroveň, a to s ohledem na skutečnost, že agroenvironmentální podmínky jsou na různých místech rozdílné.

Aby byl tento přínos ještě větší, posílila by se dále podpora pro rozvoj venkova ekologickému využívání půdy, řízení ekosystému a vodních zdrojů, jako je vynětí z půdy prováděné s ohledem na životní prostředí, ochrana pobřežních oblastí, zalesňování a opatření spojená s přizpůsobováním se změnám klimatu a politika obnovitelné energie jako např. koridory biologické rozmanitosti.

3.4. Vyčerpání kvót na mléko a mléčné výrobky – příprava na „hladké přistání“

Do konce roku 2007 předloží Komise zprávu, která se bude podrobně zabývat vývojem na trzích s mlékem a mléčnými výrobky; na základě vývoje od roku 2003 lze však již teď učinit jeden obecný závěr. Důvody, proč byly kvóty EU na mléko a mléčné výrobky zavedeny, již nejsou aktuální.

Zatímco dříve u surovin nabídka rostla a poptávka stagnovala, dnes dochází jak na vnitřním, tak na mezinárodním trhu k nárůstu poptávky po produktech vysoké hodnoty (zejména u sýru a čerstvých mléčných výrobcích), ke zvyšování cen a následnému snížení významu intervencí u másla a sušeného odstředěného mléka.

V této souvislosti je třeba zodpovědět otázku, zda než budou dne 31. března 2015 kvóty na mléko a mléčné výrobky vyčerpány, nepřijmout opatření k zajištění hladkého přechodu k politice v oblasti mléka a mléčných výrobcích, která by byla více orientována na trh, a pokud ano, tak jakého charakteru.

Postupné ukončení

Z hlediska trhu rozhodnutí v roce 2003 dále nezvyšovat kvóty ovlivňuje schopnost odvětví více se zaměřit na trh a zvyšovat konkurenceschopnost. Z politického hlediska režim kvót dále zvýšil rozdíly mezi odvětvím mléka a mléčných výrobcích a ostatními reformovanými zemědělskými odvětvími.

Pokud nebude do vyčerpání kvót v letech 2014/15 nic učiněno, vysoká hodnota kvót může zabránit výkonnějším zemědělcům využívat nové možnosti, přičemž ti méně výkonní ve znevýhodněných, zejména horských oblastech, by mohli čelit vážným obtížím v důsledku významných poklesů cen po náhlém vyčerpání kvót.

To vede k závěru, že nejlepším způsobem, jak dané odvětví připravit na „hladké přistání“, by mohlo být postupné zvýšení kvót v době, kdy mají být kvóty vyčerpány. Příslušná úroveň zvýšení kvót bude navržena na základě probíhající analýzy, která je zaměřena na identifikaci jak dopadu vyčerpání kvót pro členský stát a region, tak nezbytných doprovodných opatření (jako např. úpravy intervence anebo dodatková dávka), které by tento proces usnadnily co nejvíce.

Opatření ve prospěch horských oblastí

Z obecného hlediska se očekává, že postupné ukončení kvót na mléko a mléčné výrobky podpoří produkci, sníží ceny a zvýší konkurenceschopnost daného odvětví. Zároveň je pravděpodobné, že některé oblasti, zejména (ale ne pouze) horské, budou čelit obtížím udržet produkci na minimální úrovni.

Některé tyto problémy lze vyřešit pomocí opatření pro rozvoj venkova, které jsou určeny na podporu přidané hodnoty mléka a mléčných výrobcích. Nicméně vzhledem k tomu, že politiky rozvoje venkova nejsou určeny k udržení produkce, je pro horské oblasti zapotřebí jiné řešení, které by umožnilo „hladké přistání“ vyčerpání kvót. Jednou z možností by bylo zavést zvláštní podpůrná opatření podle revidovaného článku 69 nařízení (ES) č. 1782/2003. To by vyžadovalo zmírnit stávající pravidlo, že tato opatření lze provádět pouze na úrovni odvětví.

Pro shrnutí: pokud jde o vyčerpání kvót na mléko a mléčné výrobky, kontrola stavu by měla:

- navrhnout nezbytné zvýšení kvót s cílem připravit „hladké přistání“ vyčerpání kvót v letech 2014/15;
- identifikovat všechny možné úpravy ostatních nástrojů politiky v oblasti mléka a mléčných výrobcích, které by tento přechod usnadnily;
- navrhnout opatření, která by zmírnila očekávaný negativní dopad ve zvláštních oblastech.

3.5. Ostatní opatření pro řízení nabídky

V mnoha dalších, většinou malých, odvětvích (sušená krmiva, škrob, len a konopí) opatření pro řízení nabídky a platby vázané na produkci stále existují. KS bude zahrnovat důkladné hodnocení účinnosti těchto opatření a jejich dlouhodobé užitečnosti.

Půjde o sestavení seznamu opatření a vhodného načasování pro přesun zbývajících plateb vázaných na produkci do RJP. Kontrola bude také zkoumat, zda v některých případech udržení určité úrovně podpory je nezbytné pro zachování výhod, které přináší produkce místnímu hospodářství a které nelze jinak zajistit.

4. REAKCE NA NOVÉ VÝZVY

4.1. Řízení rizik

Oddělená podpora producentům, která ruší vazbu mezi výší zemědělských plateb a vyprodukovaným množstvím, umožňuje zemědělcům lépe se přizpůsobit *očekávaným* rizikům, např. tím, že se přeorientují z méně rentabilních trhů na trhy s větším výnosem. Oddělení plateb od produkce také zemědělcům umožní zmírnit *neočekávaná* rizika.

Změny tradičních tržních nástrojů a přesun směrem k přímé podpoře producentů však vyvolaly diskuzi týkající se různých způsobů řízení rizik, přičemž za dva hlavní zdroje, které ovlivňují rozdíly v příjmech, byly označeny cenové riziko a riziko produkce (tj. rizika spojená s počasím a hygienická rizika).

V návaznosti na debatu v Radě v roce 2005 se Komise na základě vnitřní i vnější analýzy nadále zabývala problémem řízení rizik, zároveň byla v mezidobí do reformy odvětví ovoce a zeleniny zavedena podpora Společenství pro řízení rizik; organizacím producentů bylo povoleno rozhodnout, zda zahrnou tato opatření do svých programů či ne. Návrh Komise týkající se reformy vinařství navíc stanoví opatření pro řízení rizika prostřednictvím vnitrostátních finančních rámců.

Analýza Komise a znalecké posudky ale uvádějí, že seznam rizik a jejich rozsah se liší a obsahuje v této etapě tolik nejistých faktorů, alespoň po dobu, kdy bude intervence plnit roli ochranné sítě, že by řešení společné pro celou EU (založené na univerzálním přístupu) nebylo vhodné.

Je třeba navíc podporovat, aby členské státy používaly nástroje pro rozvoj venkova, protože je to přesně druhý pilíř, který může lépe poskytnout zacílená řešení. Všechny členské státy, všechna odvětví a především všechny oblasti a odvětví dokonce v rámci jednoho členského státu nečelí stejným tržním rizikům a rizikům spojeným s počasím. Je tedy lepší umožnit členským státům, oblastem nebo seskupením producentů, aby prostřednictvím opatření druhého pilíře, lépe hodnotily svá vlastní rizika a jimi upřednostňované řešení.

Komise se proto domnívá, že by v rámci KS bylo vhodné:

- rozšířit použití části finančních prostředků poskytnutých na základě odlišení na opatření pro řízení rizik v rámci politiky pro rozvoj venkova, pokud splňují „kritéria green box“;
- individuálně zkoumat, zda potřeba doplňujících opatření v souvislosti s budoucími úpravami tržních mechanismů a provést později celkovější přezkum řízení rizik pro období po roce 2013.

4.2. Změna klimatu, bioenergetika, vodní hospodářství a biologická rozmanitost

Třemi významnými novými výzvami pro zemědělství EU jsou změna klimatu, bioenergetika a vodní hospodářství. Rozhodující roli mezi těmito třemi výzvami hraje změna klimatu, která ovlivňuje rozvoj v ostatních dvou oblastech.

Pokud jde o zmírnění rizik vyplývajících ze **změny klimatu**, přispělo zemědělství EU více než ostatní odvětví ke snížení emisí skleníkových plynů; a to především díky zlepšení způsobů produkce (tj. účinnější užívání hnojiv) a snížení počtu skotu. Po zemědělském odvětví se však bude vyžadovat, aby v budoucnu více přispělo v rámci celkové strategie EU pro snižování emisí.

Zemědělství EU je ale také velmi vystaveno změně klimatu. Mnoho problémů vyvstává v souvislosti s nejistotami ohledně srážkových modelů, mimořádných povětrnostních podmínek, teplotních úrovní, dostupnosti vody a půdních podmínek. Je proto také třeba provést úpravy s cílem zlepšit postupy přizpůsobování. Nejnovější Zelená kniha o přizpůsobení se změně klimatu vyzývá zemědělství EU, aby dále přispělo ke zmírnění účinků změny klimatu.

V Plánu obnovitelných zdrojů energie stanovila EU závazné cíle v oblasti podílu **biopaliv** (10 %) a obnovitelné energie (20 %) na celkové spotřebě paliv a energie do roku 2020. Tyto cíle jsou úzce spojeny s cíli zaměřenými na zmírnění změny klimatu a mohou mít významný dopad na zemědělství EU. Zároveň bude nadále hlavním úkolem evropského zemědělství produkce potravin a krmiva.

Jak již bylo uvedeno ve Sdělení Komise o nedostatku vody a suchu z června 2007, KS nabízí příležitost zkoumat, jak lépe integrovat do příslušných nástrojů SZP další otázky týkající se vodního hospodářství. Pro zemědělství EU je podstatné mít udržitelné **vodní hospodářství**, protože jinak se výrazně zvýší tlak na množství a jakost vody pro zemědělství.

Kromě toho zůstává významnou výzvou zastavení úbytku **biologické rozmanitosti** a změna klimatu a poptávka po vodě tuto výzvu umocňuje. Členské státy se zavazují zastavit úbytek biologické rozmanitosti do roku 2010, ale je málo pravděpodobné, že se tento cíl podaří splnit, přičemž zemědělství hraje klíčovou roli při ochraně biologické rozmanitosti.

KS nabízí různé možnosti, jak se s těmito výzvami vypořádat:

- díky posílení stávajících opatření pro rozvoj venkova by bylo možné podpořit zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se jí, zlepšení vodního hospodářství, poskytování environmentálních služeb v oblasti bioenergetiky a ochranu biologické rozmanitosti;
- cíle v oblasti změny klimatu a lepšího vodního hospodářství lze také dosáhnout prostřednictvím podmíněnosti, buď v rámci SMR, nebo GAEC;
- pro reakci na nové výzvy v oblasti životního prostředí a produktivity jsou nezbytnými prvky výzkum a inovace, včetně druhé generace biopaliv; pobídky k vývoji druhé generace biopaliv by měly být dále posíleny v rámci opatření pro rozvoj venkova;
- mělo by se zkoumat, zda současný režim podpory pro energetické plodiny je stále hospodárný vzhledem k novým pobídkám k produkci biomasy (povinné cíle v oblasti energetiky a vysoké ceny).

4.3. Posílení druhého pilíře

Nové výzvy vyplývající z otázek, kterými se zabývalo toto sdělení, si vynucují další posílení druhého pilíře, zejména vzhledem k současným omezením, kterým čelí členské státy kvůli snížení očekávané podpory pro rozvoj venkova po rozhodnutí o finančním výhledu z roku 2005. Toto posílení je také nezbytné pro reakci na potřebu po zvýšeném úsilí v oblasti inovací s cílem zabývat se novými výzvami v oblasti životního prostředí a produktivity, včetně druhé generace biopaliv.

Jelikož je rozpočet SZP nyní stanoven do roku 2013, lze docílit posílení fondů pro rozvoj venkova prostřednictvím zvýšeného spolufinancovaného povinného odlišení. Toto rozhodnutí, které bude působit dlouhodobě ve všech členských státech, jakmile dosáhnou 100 % úrovně podpor EU, musí respektovat současné rozdělení prostředků odlišení mezi členské státy a zohlednit stávající pravidla. Za tímto účelem lze:

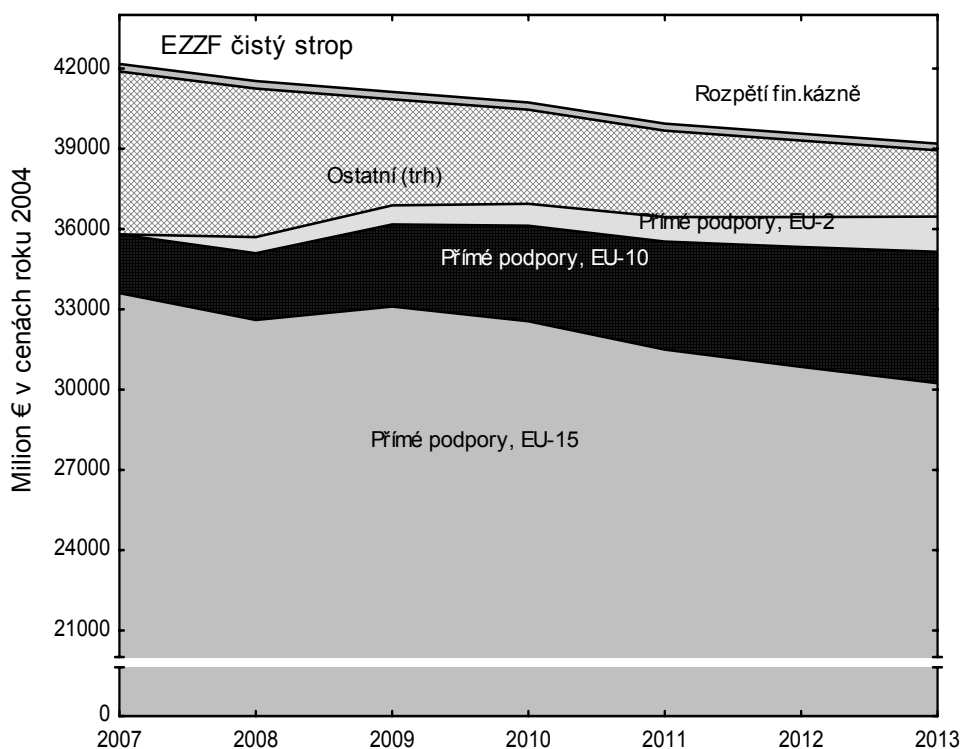
- zvýšit stávající povinné odlišení v rozpočtových letech 2010–2013 ročně o 2 %;
- analyzovat vhodné způsoby ke zohlednění budoucího povinného odlišení v EU-10, zatímco se bude dodržovat současné rozdělení fondů pro rozvoj venkova mezi členské státy.

5. FINANČNÍ RÁMEC

Toto sdělení je založeno na finanční zásadě, že v období let 2007–2013 nebude dostupné dodatečné financování prvního a druhého pilíře SZP.

V tomto rámci se bude snižovat strop výdajů v konstantních cenách. To znamená, že finanční kázeň by se mohla použít na zemědělce během tohoto období, ač v menší míře než bylo předtím stanoveno, pokud se současné tržní ceny udrží na své vysoké úrovni.

Jak ukazuje níže uvedený graf, čistý strop pro výdaje prvního pilíře klesá v konstantních cenách roku 2004 a zároveň EU-12 bude vyžadovat stále se zvyšující částky na přímé podpory v souladu s přístupovými smlouvami.

6. ZÁVĚRY

Během let 2007 a 2008 představí Komise svůj přístup k přezkumu rozpočtu 2008/2009, jak uvádí ve svém sdělení „Reformovat rozpočet, změnit Evropu“. Kontrola stavu je přípravným opatřením v tomto rámci, aniž by se předjímal výsledek tohoto přezkumu. Jedná se o úpravu reformy z roku 2003 a příspěvek k debatě o budoucích prioritách v oblasti zemědělství.

Komise ve svém sdělení „Příprava na kontrolu stavu SZP“ navrhuje hlavní zásady úprav několika prvků SZP. Tyto úpravy nepředstavují zásadní reformu, ale připravují zemědělství EU na lepší přizpůsobení rychle se měnícímu prostředí. Na základě závěrů z veřejného dialogu se zúčastněnými stranami a probíhajícího posouzení dopadů předloží Komise vhodné návrhy na jaře roku 2008.

Komise má v úmyslu uspořádat na podporu tohoto dialogu dva semináře se zúčastněnými stranami², která poskytne příležitost zahájit konzultaci veřejnosti týkající se tohoto sdělení.

² 6. prosince 2007 a 11. ledna 2008.